

GERONIMOHORSPELEN

Een script in samenwerking met Herman en Marc Van Cauwenberghe.

TESTBEMANNING

DEEL 22: HET MONSTER UIT DE KAST

Carl Lans (1913)

uitzending: KRO, zondag 25/02/1962 (herhaling: woensdag 13/09/1989)

regie: Léon Povel

rolverdeling: [afkondiging ontbreekt; wel in de Katholieke Radio- en Televisiegids]

robotverbindingen: Hans Karsenbarg), Hans Simonis en Chiel de Kruyf

Proctor: Huib Orizand

Kliox: Robert Sobels

Huub, navigator: Frans Somers

Jaap, cyberneticus: Jan Borkus

Louise: Els Buitendijk

Joost Ros, captain: Johan Walhain

Els: Nora Boerman

Dirk, elektronicus: Paul Deen

het monster: Han König

robotverbinding 1: Connectie via stersystemen Perasuu, Aôt-i-Zjee-wee en Mörschtt. Galaxenter. Ik groet u voor verbinding.

Proctor: Kliox B-17 gaarne.

robotverbinding 2: Sectie voorbereiding identificatie. Subsectie D-54.

Proctor: Subsectie? Welke regel is er thans weer aan toegevoegd? Ik verzocht Kliox B-17, gesloten kanaal.

robotverbinding 2: De gesprekstube vermeldt geen gesloten kanaal. Ik verbind u met de correctieaanvraag.

robotverbinding 3: Ik groet u voor correctieaanvraag.

Proctor: Bij aanvraag Kliox B-17 bleef onvermeld de toevoeging "gesloten kanaal".

robotverbinding 3: Tube gerectificeerd. Ik dank u.

robotverbinding 2: Sectie identificatie.

Proctor: Alle tentakels! Geeft u me thans Kliox B-17, gesloten kanaal!

robotverbinding 2: Volgens aanvullingsfoli codicil nummer 2-B van gewijzigde codificatie...

Proctor: Ook dat nog!

robotverbinding 2: ...blijft aan Proctoren Seniors vergund zich rechtstreeks van een gesloten kanaal te blijven bedienen. Ik verbind u.

Kliox: Kliox B-17. Ik groet u voor opname.

Proctor: Staplastreu B-16. Gegroet Kliox voor rapport. Alleen heb ik nu vijf kroniklos moeten verdoen eer ik werd aangesloten. Dit administratieve net vol robotstemmen wordt volkomen onhandzaam.

Kliox: De Federatie van de Galaxie breidt zich steeds uit - sedert uw laatste rapport met niet minder van vijf koloniewerelden - dus wordt de administratie van dit alles complex.

Proctor: Nodeloos, beste Kliox. Het beschamende voorbeeld geven ons hierin de B-5 Terranen, die reeds geruime tijd een decadente periode als deze hebben overwonnen - al heb ik de oorzaak hiervan niet kunnen ontdekken.

Kliox: Dit lijkt mij merkwaardig. Hebben uw testgroepen inmiddels ook nog bijzonderheden opgeleverd?

Proctor: Weinig. Joost, of Ros, of kortweg Justus heeft, zoals al eerder opgemerkt, op de grasplaneet Pleierta zijn jeugdangsten door middel van een andere emotie, namelijk woede, overwonnen, en hij staat nu voor z'n tweede proeve: gebeurtenissen in een door Pleierta uit zijn herinnering gecreëerd huisje. Een kleine, maar gevaarlijke wond begint geleidelijk z'n morele weerstand te doen dalen tot op het zogenaamde testpunt, systeem Ha-De-Uu-Co-Owen. Begrip van z'n opgave is Ros nog verre. En hetzelfde geldt, Kliox, voor de groep Dirk en Els. De verst gevorderde in dit opzicht is de groep Huub-Jaap op Mekanistreia die de aangelegenheid wetenschappelijk probeert aan te vatten. Enfin, de vocalisator maar.

Kliox: Staat ingeschakeld, Proctor Senior.

Proctor: "Staplastreu B-16 aan Galactische Raad. Onderwerp: Terra-test. Dit rapport, aanvangende met de proefpersonen Huub-Jaap, merk ik op, dat beiden door primitieve robotten van Mekanistreia zijn opgesloten in een onverlichte metalen loods in de oude stad Centoosi, ofwel basis FK431-Zwart. Voor zover de gebeurtenissen hun rust gunnen, concentreren zij zich op het waarnemen via hun plestrum van de andere subgroepen, en het overdenken van hun eigen situatie..."

Huub: En om nu onze situatie verder te analyseren, Jaap... Tijdens de rit in onze hexapode heb ik een vierde punt opgemerkt.

Jaap: O?

Huub: Namelijk dit: onze test is adequaat.

Jaap: Adequaat aan wat?

Huub: Natuurlijk aan de bedoeling: onze geschiktheid te onderzoeken voor ruimtevaart.

Jaap: (lachje) O, dus om een goeie ruimtevaarder te worden, moeten we eerst een hele dag in zo'n koektrommel op slurven kunnen rondrijden, hè? En ons daarna in een stikdonkere loods laten glijden, niet?

Huub: Neen, nee, nee, nee.

Jaap: Oh...!

Huub: Stel dat wij vrachtaarders in de Galaxie zijn.

Jaap: Mm.

Huub: Wat is dan onze eerste plicht?

Jaap: Da's nogal wieses: te zorgen dat we het schip brengen waar het moet wezen.

Huub: En terug. Vooral dat laatste! Maar als een bemanning zoals wij nu uit elkaar is geraakt, wat dan?

Jaap: Moeten we eerst mekaar... Wacht 'ns!... Hé, ja! Daarom moeten we compleet terugkeren van deze testwerelden. Ja, maar eh... hoe moeten we dat aanleggen?

Huub: Ja, hoe dan ook, het moet kunnen, anders is de hele test zinloos.

Jaap: Nou, dan weet ik maar één ding: ons drukken tot we d'r achter komen hoe.

Huub: Ja, eerst overwoog ik hetzelfde, Jaap: een defensieve houding. Maar de rede spreekt daartegen: wij bevinden ons hier op onbekend terrein, en een goed defensief vereist een optimale terreinkennis.

Jaap: Ja, dat is waar, ja, ja. Zij vinden onze vluchtgaten eerder dan wijzelf. Dus moeten wij in de aanval. Wij moeten ons meester maken van de situatie voordat wij aan het eh... herenigen slaan.

Huub: Uitstekend, Jaap. En dat klopt ook bijzonder fraai met de situatie van Dirk en Els. Tussen hen en de controlekamer van het ruimteschip staan bewezen risico's. Alleen, van welke situatie Joost Ros zich zou moeten meester maken, begrijp ik niet. Die planeet Pleiarta is leeg. Daar is niets om te overheersen.

Jaap: Omdat jij, Huub, die situatie zoekt buiten Joost. Maar Joost die staat voor oplossingen van vraagstukken binnen zichzelf. Wij hebben allemaal dat soort vraagstukken, en als we ze niet kunnen oplossen, dan gaan we op den duur in de ruimte kapot. Vergeet één ding niet: het gaat om reizen die jaren kunnen duren. Om... om eenzaamheid die niet te harden is. Nou, goed en wat doen we dan? Dan maken we amok. Dat schip van Dirk en Els is vast zo'n amokschip. En dat soort amok kost die Galaxie miljarden. Die galactische lui willen hun schepen daaraan niet riskeren.

Huub: Mm, mm...

Jaap: Joost, dat is onze captain. De zwaarste test, die hebben ze voor hem bewaard.

Huub: Ja. Aan moed ontbreekt het Joost niet.

Jaap: Nee.

Huub: Noch aan doorzettingsvermogen.

Jaap: Nee, daarom isoleren ze 'm, laten ze 'm over aan z'n eigen fantasie. Ze... ze... ze pakken 'm van binnen aan, hè. Ze openen die kast waarin elk van ons - dus... dus ook Joost - een eh... een skelet heeft opgeborgen dat ie eh... dat ie vergeten wil.

Huub: Huh. Ja, als dat zo is, beklaag ik 'm. Eerst die landing, toen die vredige beek met een klauw 'm bijna greep, toen die stok die een slang werd en 'm beet, en ten slotte dat grote kadaver dat hem achterna kwam. En nu?

Jaap: Weet ik veel. Ik ben niet helderziend.

Huub: Nou, kijk dan in dat kristal van je.

Jaap: O ja... Ja. Ja, wacht even, als ik het nog heb. O ja, gelukkig, ja. Nou... duimpie hier, duimpie daar. Ja... Joost ligt op... Zeg, hé, Huub!

Huub: Hè?

Jaap: Hij ligt op een eh... op een trapje van een landhuis met... met balkonnetjes en eh... veranda's met latjeswerk.

Huub: Wat zeg je?

Jaap: Ja, 't is zo'n... zo'n... zo'n... Hoe heet zo'n ding? Een oud wit chalet, weet je?

Huub: Zwitsers?

Jaap: Nee, imitatie. Maar... ik vraag me af: hoe komt dat daar? Een heuveltje midden op een planeet van gras, en met een chalet? Wacht 'ns even! D'r is een meisje bij hem, een kind van een jaar of negen, misschien tien. Ha, een wipneusje, blonde pijpenkrulletjes. 't Lijkt wel antiek. Zie je nooit meer tegenwoordig. Ik mag hangen als ik weet aan wie ze me doet denken.

Huub: Zeg, wat zit je nou allemaal te mompelen, Jaap?

Jaap: Ze lijkt waarachtig een beetje op onze... op onze Els. Nee..., maar ze is het niet, nee nee nee. Maar ze kent Joost, en ze heeft op 'm gewacht.

Louise: Joost? Joost? Blijf nou niet op de trap! Je kunt toch binnenkomen.

Joost: Wat?

Louise: Ik ben het toch, Louise.

Joost: Waar ben ik?

Louise: Ik heb immers op je gewacht. Ik moest toch wel op je wachten.

Joost: Waar... waar ben ik? Wat doe ik hier? Op deze trap? Louise?

Louise: Hier... mag je leunen op mij.

Joost: Ja.

Louise: (steunt) O, maar je bent eh... wel ontzettend groot geworden, en zwaar.

Joost: Hoe kom jij hier, Louise?

Louise: Zo... En nu ga je eerst even... in de rieten stoel zitten.

Joost: Ja...

Louise: Mm, zo...

Joost: (zucht)

Louise: En laat me nu 'ns goed naar je kijken. Je kijkt alsof je... een beetje bang bent.

Joost: Nee, maar... maar het is zo vreemd en...

Louise: En... o, wat ben je weer slordig en vuil.

Joost: Ik ben wel van heel ver gekomen.

Louise: Maar zo... met je gescheurde cover-all en vuile handen, ongekamd. En ja, je hebt bijna een baard!
Hoeveel jaar ben jij eigenlijk, nu?

Joost: Achtentwintig.

Louise: En je hebt je vast al die tijd niet één keer gewassen. En ik ben nog wel jarig.

Joost: Jarig... jarig... Ja...

Louise: En je vraagt nog niet eens hoe oud ik ben.

Joost: Ik weet immers Louise hoe oud je was toen je...

Louise: O.. daarom durfde je niet binnenkomen, eerst... O, ik heb zo lang op je gewacht. Ik begon al te denken dat je vandaag niet eens meer komen zou.

Joost: Misschien was dat ook wel beter geweest.

Louise: Welnee, suffie, we kunnen nu doorgaan waar we... eh... toen... zijn opgehouden. Zo. En nu ben je genoeg uitgerust. Kun je binnenkomen. (ze gaan binnen)

Joost: 't Is allemaal nog precies als toen. Waarom zijn je ouders eigenlijk niet hier?

Louise: (lachje) Wat zeg je dat deftig, m'n ouders. Die hebben wij hier niet nodig, dus waarom zouden ze er dan zijn? 't Is toch alleen iets tussen ons twee? (lachje) Arme Joost, wat kijk je nu weer streng. Een hele rechte gleuf in je voorhoofd. Hij is nog dieper geworden.

Joost: De rimpels worden vanzelf dieper, Louise, als je ouder wordt.

Louise: Als ik ouder kon worden, ja, dan... Wel, gelukkig zal ik nooit zo streng gaan kijken. En eh... en nu moet je mee naar de douche, in de badkamer.

Joost: Ik... ik weet de weg nog. (gaat er naartoe)

Louise: Zo. Hier zijn we. Die vieze kleren leg je gewoon maar neer. En terwijl jij er onder bent, ga ik kijken wat ik kan vinden. Goh, d'r moet nog van alles wezen in die kasten. (opent een kast)

Joost: (geluid van water) Zeg, hé... hij begint vanzelf te sproeien. Die kraan wil niet draaien. M'n kleren worden helemaal nat.

Louise: Geeft toch niet, suffie, ik leg immers je andere klaar.

Joost: Maar hoe kom je daar dan aan?

Louise: Wat kan het je schelen, Joost, waar alles hier vandaan komt? Het is er, omdat jij het wilt. Eh... zie je wel... hier heb ik de... de kleren... Die heb je toch zeker ook gewenst, hè?

Joost: Alles liever dan deze... deze vodden.

Louise: Alleen begrijp ik niet helemaal waarom je nou net deze kleren wou.

Joost: Ik? Ik wil een gewone cover-all. Wat kan ik meer willen?

Louise: Nee, je hebt toch wat anders gewenst. O, je zult er nog van opkijken. Ik hang alles over de stoel, naast de deur. (water houdt op te stromen) Dan ga 'k nu weg naar de keuken.

Joost: Je bent benieuwd naar wat je werkelijk hebt gewenst, in dit huis, toen. Je zult het krijgen, Joost, hier, op Pleierta.

Ach... dat gepieker, ik... Al dat gepieker... Ik... ik moet toch de dingen nemen zoals ze komen.

Ze zullen komen, Joost, maar of ze aangenaam zijn...

Eh... onzin... onzin... muizenissen. Zo, klaar met afdrogen. Nou, dan maar 'ns zien. Hè? Wat zijn dat?

Ondergoed, ja, maar die andere dingen?? Geen cover-all...

Geen cover-all, Joost. Een echte broek en een jas.

En dit is... Hoe heette zoiets ook alweer, vroeger?

Een vest. En een overhemd.

En... en zo'n band om te strikken?

Een das.

Nou, vooruit dan maar. Eerst dat ondergoed aan. Zo, da's één, en da's twee. Maar nu...

Je aarzelt, Joost. Die ouwerwetse kleren zijn je om een of andere reden niet aangenaam, en toch heb je ze gewenst, vroeger. Anders waren ze nu niet hier.

Ja, ik heb geen keus. (lachje) Belachelijk! Wie droeg er toen nog zulke ouderwetse kleren?

Nu nog het jasje aan, Joost. Misschien zul je je dan herinneren wie ze droeg.

Jasje aan... Jasje aan? Ja... maar 't zegt me niets.

Zo niet, maar als je je omdraait, kun je 't misschien zien, in die ovale spiegel, wat je hebt gewenst.

(draait zich om) Nee...! Nee! Nee! Dat ben ik niet!! Dat is... Louise! Louise!...

Louise: Joost, wat is er?

Joost: Daar, in die spiegel, kijk...

Louise: Je ziet helemaal wit, arme Joost. In die spiegel? Wat? (lacht)

Joost: Maar... maar dat is toch...

Louise: Wel neen... Papa is immers niet hier, hoe kun je 'm dan in de spiegel zien? Je bent het zelf, Joost, in de kleren van Papa. Ja... ik... ik zei toch dat je d'r van zou opkijken als je zag...

Joost: ...wat ik gewenst had. Ja, maar waarom?

Louise: Misschien was dat wat je werkelijk wou, Joost.

Joost: Nou... huh... nou eh... wat ik nu wou, is... is sterke koffie, met een broodje, een broodje echte Zuidwestpolder, 2-A of zoiets.

Louise: Zie je wel! Het huis wist precies wat je wou. Kom maar 'ns mee: het verscheen daarstraks ineens in de keuken. Pot koffie en brood, ja.

Joost: Nou, dat zou tenminste een goeie verrassing zijn. (gaat naar de keuken)

Louise: Ik... begrijp het alleen niet goed... O, had je soms ruzie met Papa?

Joost: Nee, Louise, je vader was altijd bijzonder aardig voor me.

Louise: En toch heeft Papa er mee te maken. Anders waren z'n kleren toch niet hier?

Joost: Ja, maar wat dan? Enfin, 't is lang geleden, en vergeten.

Louise: Jij, het huis en ik, wij horen bij elkaar. Ik zal je koffie inschenken. En hier is je broodje, met smeerkaas. Voor mij te prikkerig, hoor. Eh... ga nou zitten, hè, aan de keukentafel.

Joost: Ja.

Louise: Smaakt het?

Joost: Mm!

Louise: Papa is niet hier, nee, maar ik wel.

Joost: Omdat wij nog niet hebben... afgedaan?

Louise: Natuurlijk niet, Joost.

Joost: Maar hoe kon ik het helpen?

Louise: Helpen? Maar je hebt het me zelf beloofd!

Joost: Beloofd? Waar heb je 't eigenlijk over, kleine Louise? Ik dacht...

Louise: Lieve Joost, je moet niet aan die akelige dingen denken, alleen aan mij. Je hebt me wat beloofd, ja, al heb ik het je ook het eerst gevraagd. En je bent het helemaal vergeten. Foei, Joost.

Joost: Zeg me dan wat ik vergeten heb?

Louise: Je had me immers beloofd dat je met me zou trouwen, later. Nou dan?

Joost: Ach, ja... Ja, dat is zo.

Louise: O, je kijkt weer zo streng, Joost. Is het omdat daarvan nu toch niets meer kan komen? Omdat je nu... veel te oud voor me bent?

Joost: Nee, Louise.

Louise: Of is het alleen maar omdat ik nooit ouder dan tien jaar ben geworden, Joost?

Huub: Nee, Jaap, ik pretendeer niet er veel van te begrijpen. Behalve één ding: Joost is op de een of andere manier schuldig aan de dood van dat aardige kleine meisje Louise. En haar vader heeft er zijdelings mee van doen.

Jaap: Dat hoeft helemaal niet, Huub. Nee, iemand kan zich schuldig voelen aan iets waaraan ie part noch deel heeft.

Huub: Mm. Ja, het omgekeerde lijkt me meer logisch, namelijk, dat iemand meent onschuldig te zijn aan iets waaraan ie wel debet is. Da's stellig hier het geval.

Jaap: Nou, hoe dan ook, zoals je ziet eh... heeft het Joost nooit helemaal losgelaten. En dat Joost zo vroeg z'n vader kwijt was, dat heeft er ook mee te maken, al zou ik niet weten hoe. O, wacht even, nou zijn hij en dat kind op zoek naar wat te eten in de ouwe woonkeuken. Als je 't kristal mee vasthoudt, dan kunnen we 't allebei volgen.

Huub: Ja.

Louise: Ik rammelde helemaal, Joost, maar ik moest wachten op jou. Jij kunt alles. Weet je nog hoe je dat lampje hebt gemaakt op m'n kamer, met dunne draadjes, als ik stiekem in bed wou lezen? Heus, jij kunt alles!

Joost: Wat... wat kan ik? Als je groot bent, merk je dat het maar weinig is.

Louise: (lachte) Als ik... Hoe moet ik nu groot worden? (lacht) Gekke Joost. Blij dat je tenminste van koffie houdt. Ik niet. Ik heb de kraan al geprobeerd, maar d'r kwam niets uit. Hè, doe jij het 'ns.

Joost: Als die douche op een waterleiding is aangesloten, dan moet de kraan het toch ook doen. Vooruit, kraan, Louise moet ook wat hebben.

Louise: Maar dan limonade.

Joost: Goed, dan limonade! (kraan werkt) Nee, zeg!

Louise: Zie je wel dat jij hier alles kunt? Het is limonade! Rooie, met prikkeltjes.

Joost: Dus toch een wenshuis. (lacht) Hier, drink maar.

Louise: Limonade... Dan moet je dat wel 'ns heel erg gewenst hebben, dat Pleierta het voor je getoverd heeft. Van Pleierta zeggen ze dat ze grillig is, terwijl ze toch ieder die hier landt probeert te geven wat hij wenst.

Joost: Louise! Louise! Waar... waar heb je dat vandaan? Dat zijn geen woorden van jezelf.

Louise: Van Pleierta, de Planeet van het Zwijgen. "Allen die hier worden getest, staan versteld wanneer zij krijgen hetgeen zij werkelijk wensen."

Joost: Hoe kom je daaraan, Louise? Vertel me...

Louise: (lachte) Ik zeg nou toch immers alleen wat jij denkt, Joost. En als je nu alleen maar plezierige dingen denkt, dan krijg je dat allemaal, hier. Zeg, waarom kriebel je toch de hele tijd aan je been? Jeukt het?

Joost: O, niets, een... een klein wondje of zo. Gebeten onderweg door een of ander beest.

Louise: 'ns Kijken? Nou, een lelijke dikke rooie plek. Mama deed op zoiets altijd dat... dat, dat bruine spul, jo... eh... jo... nou ja, hoe het heette, dat heb ik ook hier. Even stilstaan. Hou die broekspijp nou goed omhoog. Alleen, dat eh... jo... jodiumspul, dat prikt erg, hoor.

Joost: Jij kunt het niet helpen, dat weet ik wel.

We doen zoveel wat we niet kunnen helpen, Joost. Weet je 't nog toen ze stierf, onder de grote elektrotransporteur? Dat kon jij niet helpen. Ze hebben het allemaal gezegd, zelfs haar vader.

En waarom... waarom ben ik er dan niet meer gekomen?

Louise: Wat sta je nou te mopperen, Joost? Eh... kom, jij moet voor 't eten zorgen.

Joost: Eh... ik? Voor het eten?

Louise: Voor m'n verjaardagsmenu! Dat ben ik eh... misgelopen, toen. We zouden toch gewoon verder gaan? Nou, kom nou, hè?

Joost: Ja, maar ik kan toch niet koken!

Louise: Nou, je kunt het zo bestellen.

Joost: Nou, aan tafel dan maar. Jij op die hoge stoel en ik dan hier. (ze nemen hun plaats in) Ja, en... en... wat moet ik nu voor je wensen? Aspergesoep! (klapt tweemaal in de handen)

Louise: Zie je wel!! Het lukt!! O, je bent een wonder, Joost! Maar eh... ik lust eigenlijk veel liever eh... eh... biefstuk met patatjes en doperwtjes. Ja, maar niet van die rare biefstukken, hoor, die ze wel 'ns hebben.

Joost: Ja, de echte zijn tegenwoordig onbetaalbaar, tenminste in Nederland. Veel te veel mensen, 25 miljoen, en veel te weinig koeien. Je bedoelt die gistweefsels, die ze als vlees verkopen. Nee, niets daarvan. Maar misschien, misschien weet ik nog iets beters, Louise!

Louise: Mag jij voor m'n verjaardag wat uitzoeken, goed?

Joost: Nou, dan stel ik voor: reerug in roomsaus, met... met..., laat 'ns zien, ja; een garnituur van aardappelen, doperwtjes, asperges en... en... andere hele fijne groenten.

Louise: Bij die hoofdschotel natuurlijk wijn?

Joost: Ja! Maar welke?

Louise: Eh... Mie... eh... Moe...

Joost: Moezelwijn?

Louise: Ja.

Joost: Nee nee nee, dat past niet. Bourgogne! Laat 's denken... Chambertin, eh... Côte de Nuit. Ja, dat is een hoge wijn.

Louise: Hoog?

Joost: (lachje) Dat betekent: best. Maar nee, voor jou is het toch beter een Château. Ja, maar welke? Eh... Châteaubriand. En dan: Fromage Hollandais.

Louise: "Le fromage" is kaas. O ja! Hollandse kaas! Ja. En dan ijs, hè?

Joost: Ja, en dat moet jij kiezen, Louise: Coupe d'Africain met chocolade en slagroom, of een Pêche Melba.

Louise: Ik neem ze allebei! En als je nu in je handen klapt, dan...

Joost: (lachje) ...gebeurt er niks. (klapt tweemaal in de handen)

Louise: Oh! Alles tegelijk! (ze lachen) Hé, maar je had me voor m'n verjaardag toch wijn beloofd?

Joost: Ja! Is ie d'r niet? Nee... Hé! En wat is dat ding daar? Een dubbele biefstuk? (lacht) O o o, foei, foei, foei, Louise, daar heb ik me al 'ns eerder in vergist: ik bestelde tafelwijn, en wat kreeg ik? Een dubbele biefstuk!... Vooruit: Châteaubriand..., het moet zijn Château Haut-Brion! Vooruit! (klapt)

Els: (zucht) Ze hebben in elk geval wat behoorlijks te eten daar, Joost en dat kleine meisje.

Dirk: Ja. Wij moeten het met wat gekraakte noten doen. En toch, hè, die... die hele lay-out daar, dat bevat me geen credit.

Els: Wat bevat je niet?

Dirk: Hè, kind zeur toch niet! De lay-out, de set-up, het schema.. Ik bedoel, wat erachter zit.

Els: Ja...

Dirk: 't Is een... 't is een goochelhuis, maar... maar... maar wat wordt er gegoocheld? Ja, zit m'n vingers nou niet van het kristal te dringen, zeg.

Els: Weet je, Dirk, wat dit is voor een middag?

Dirk: Eh... wat heeft die... heeft die middag ermee te maken?

Els: 't Is de middag van haar tiende verjaardag, die vreselijke middag waarop ze werd overreden.

Dirk: O... dus... dus dat weet je?

Els: Ja, Dirk. En nu zie ik ook waarom Joost het mij verteld heeft: ik moet werkelijk op d'r hebben geleden... toen.

Dirk: Ja. Ontzettend lief ding... Wat? Jij op haar lijken? Jij lijkt er geen haar op.

Els: Wat eh...

Dirk: Nest!

Els: ...wat daar gebeurt is alleen in Joost z'n gedachten.

Dirk: Ja, die... die planeet Pleiarta brengt... brengt alles tot leven.

Els: Z'n wensdroom, zoals het verder had kunnen zijn gegaan, die middag.

Dirk: Z'n wensdroom? Ben jij stapel? 'k Zal je dit zeggen: die planeet Pleiarta is een... is een levend wezen, maar krankzinnig. Ze probeert Joost gek te maken, z'n... z'n geest te... te... te splijten. En jij zit te likkebekken naar dat quasi-feestmaal. 't Is een drama, begrijp je, 't is een drama!

Els: Ik likkebek helemaal niet. 't Is zoiets zieligs, Joost te zien praten en eten met iemand uit z'n herinnering, alsof het echt was.

Louise: Hè, Joost, dat was nou de Pêche Melba. Mmm. Ik had 'm toen zo graag gehad. Weet je nog?

Joost: Toen... Eh... Louise...

Louise: Ja, Joost?

Joost: Als... als je 't kunt, zeg me dan één ding...

Louise: Je wil weten waar ik geweest ben, al die tijd. Maar dat weet je toch, Joost? Wat je niet weet, is dat ook jij ver weg bent geweest.

Joost: Ik? Waar dan?

Louise: In een land dat alleen voor jou bestaat, Joost, het land Nimmermeer, verborgen achter een zwart gebergte dat Had Kunnen Zijn.

Joost: In zo'n land, Louise? Waar is dat?

Louise: Het ligt achter die diepe groef van je voorhoofd, Joost, jouw land Nimmermeer. Het is er zo treurig en vol donkere bomen van herinnering, rond een meer, Vergetelheid. In het midden van het meer drijft een zwaan, en hij slaapt. Maar soms, als er vele jaren om zijn, wordt hij wakker en schreeuwt. En dan klinkt het over de bomen van het land Nimmermeer, en over het gebergte klinkt het, en... dan... kan ik het horen. Zoals nu.

Joost: Mijn land... Nimmermeer... Hoe kom ik er ooit uit? Er vandaan?

Louise: Nooit, Joost. Nooit helemaal. Het ligt immers achter die diepe rimpel van je voorhoofd. Maar we kunnen natuurlijk doen alsof het anders was!

Joost: Zolang het kan, help me, Louise.

Louise: Ik zal proberen te blijven, zo lang mogelijk. Maar straks wordt het donker. Die akelige zonnen hier op Pleiarta zijn lelijke lampions. Maar bij dag is het nog niet zo erg voor je.

Joost: Eén zon staat er tenminste nog aan de hemel.

Louise: (lachje) Dat leuke lila zonnetje.

Joost: (lachje) Je jurk kleurt er mooi in, Louise.

Louise: Ja, hè? En eh... nu krijg ik nog jouw cadeau, Joost.

Joost: Cadeau? Eh.. cadeau voor deze verjaardag?

Louise: Ach, nu moet je niet zo zielig kijken. Ik wist toch dat je zakgeld maar vijftig mini-credits per week was, en daarvoor kun je nog maar net één crème-ijsje kopen.

Joost: Ja... we... we moesten zuinig zijn, moeder en ik.

Louise: Daarom had je me ook iets anders beloofd: me zo'n oude Engelse wals te leren. Of weet je 't niet meer?

Joost: Ik heb... dat beloofd?

Louise: Natuurlijk suffie. Je kent 'm toch?

Joost: Ja, dat wel, maar...

Louise: Dan moet je 't me nu leren.

Joost: Nou... ja, dan... dan zit er niks anders op. Maar de muziek?

Louise: Die moet je dan maar uit de lucht laten komen.

Joost: Engelse wals! (klapt tweemaal in de handen - muziek)

Louise: En hoe moet ik nu doen?

Joost: Nou, kijk, Louise, kijk, we gaan hier staan.

Louise: Ja?

Joost: Eerst de danshouding aannemen. Zo.

Louise: Mm?

Joost: Ja. En nu zo: linkervoet een pas naar voren.

Louise: Naar voren?

Joost: Nee, achteren bedoel ik, eh... rechtervoet. Bijtrekken... Nee nee nee nee, niet neerzetten, maak een pas naar links.

Louise: Eh... eh... rechts zeker?

Joost: Ach ja, natuurlijk ja. Van mij uit spiegelbeeldig. En terwijl de linker nee, nee, nee... rechter... nee, toch linker, ja, toch linker wordt bijgezet... Begrijp je, Louise?

Louise: Ach, natuurlijk.

Joost: Kijk, en dan zijn dat de tussenstapjes.

Louise: O ja.

Joost: Nu, een walspas maken, op... op deze manier: rechtervoet schuin...

Louise: Ja?

Joost: O, je voelt het al... Nee nee, rechtervoet recht daarnaast.

Louise: O ja.

Joost: Kleine spreidstand. Linkervoet bijtrekken.

Louise: Ja, en nu?

Joost: Eenvoudig weer tussenstapjes. Zo.

Louise: O ja!

Joost: Zo! Zo!! Heel goed, kleine Louise, en dan weer...

Louise: Weer de walspas.

Joost: Ja, maar tegenovergesteld.

Louise: O ja.

Joost: Je doet het als... als volleerd...

Louise: Eh... als jij het me leert, kan het ook niet anders, Joost. Kom!... (neuriet) Oh, je bent toch wel vreselijk groot geworden, Joost. Ik... ik kom niet eens tot aan je schouder.

Joost: Kleine Louise...

Louise: Heb je veel gedanst, eh... Joost, met grote meisjes?

Joost: Soms, Louise.

Louise: En... en dan? Eh... pas op! Je vergist je in de stap.

Joost: Je moet ook niet zo praten.

Louise: Ik praat heel weinig.

Joost: En zegt heel veel...

Louise: Joost... je hebt aan mij gedacht... Altijd, hè? Anders was ik ook niet hier...

Els: Dirk, houd er in vredesnaam mee op. Doe dat akelige kristal weg.

Dirk: Hou je d'r buiten...

Els: Ik... ik wil 't niet meer zien. 't Is... 't is afschuwelijk, Dirk...

Dirk: Langzaam gaat Joost in de tang. En hij merkt het niet, niet genoeg. En hij weet niet hoe en niet waarom. En niemand kan 'm helpen.

Els: Zoiets moet je in jezelf de baas worden, geloof ik...

Dirk: Dit is Joost van binnen. Bij Huub en Jaap en bij ons komen de dingen van buiten op ons af. Joost wordt van binnen aangepakt.

Louise: Joost?

Joost: Ja?

Louise: Je wist dat ik eens terug zou komen? Daarom heb je nooit echt gedanst. (de muziek is ten einde)

Joost: De wals is uit, Louise. De wals is uit... en ik heb... ik heb zware dagen gehad.

Louise: Het lila zonnetje daarbuiten is ondergegaan, Joost, en nu komt de nacht. Je moet nu slapen, Joost. Vergeten.

Joost: Ja, vergeten.

Louise: Als je zoet bent, mag je in de logeerkamer slapen, tegenover mijn kamer.

Joost: Ik... ik durf niet, Louise.

Louise: Maar ik laat mijn deur open staan, zoals vroeger. En jij ook. Kom, dan gaan we naar boven.

Joost: Goed. (ze gaan)

Louise: Ik vond het altijd ook een beetje eng, alleen te slapen in die grote kamer met die donkere hoeken, en die griezelige witte kleren over de stoel als de maan scheen. Alleen als jij mocht komen logeren, Joost, in de andere kamer, dan was het veilig. Ik heb het nooit tegen mama gezegd. En de trap kraakt nog steeds zo akelig...

Joost: Ja.

Louise: Hier is de overloop alweer, met de kast.

Joost: Een kast? Hier? Was die d'r dan?

Louise: Doe 'm niet open, Joost.

Joost: Waarom zou ik?

Louise: In elk huis is een kast die niet open mag. Een kast waar je eigenlijk niet eens goed langs durft. Alleen op je tenen!... En dan nog hoor je... (gekreun)

Joost: Wat... wat was dat... Wat... wat klinkt daar in die kast?

Louise: Alleen maar wat je in zo'n kast hoort, 's nachts, als je er langs moet.

Joost: Maar... vroeger...

Louise: Vroeger was die kast er immers nog niet, suffie. (ze gaan verder - Louise zucht) Gelukkig zijn we er goed langs gekomen. Hier is je kamer. (opent de deur) Er is geen licht.

Joost: O, ik weet m'n bed nog wel.

Louise: De nacht op Pleierta is donker.

Joost: Ik ga eerst even op dat bed liggen. (zucht) Ik ben zo moe. De dekens rollen vanzelf terug!... O ja... vroeger heb ik eens zoiets bedacht met een veer... (er valt iets op de grond) Hè! Wat is dat? Wat rolt er van m'n bed?

Louise: Herinner je je het dan niet? 't Is mijn verjaarscadeau. Hij rolt weg.

Joost: Het is!... Het is... de bal! Met het getinkel d'r in. O, Louise! (geluid van de bal)

Louise: Hij springt nu de trap af. Ha, grappig eigenlijk dat zoiets twee keer kan.

Joost: Hij rolt... naar buiten... Opnieuw!...

Louise: Wat is er later nog met 'm gebeurd? Het was zo'n mooie.

Joost: Ik... ik weet het niet, Louise.

Louise: (zucht) Lieve Joost. Waarom ben je later toch nooit meer gekomen?

Joost: Omdat... omdat, Louise, omdat... omdat die bal, die...

Louise: Als je 't akelig vindt, zeg het dan niet, Joost.

Joost: Maar je moet het zeggen, Joost. O ja. Want die nieuwe rooie bal die de kleine Louise op de morgen van d'r tiende verjaardag van haar papa had gekregen, die danste en tinkelde naar buiten 's middags, tien minuten over drie, en Louise liep 'm na en werd overreden door een grote elektrotransporteur. Maar één ding wist niemand: jij, Joost, had die bal geschopt.

Ik... ik, Louise... ik had 'm een schop gegeven. Daarom.

Louise: Wel, wat maakt dat nu uit, hoe die bal aan het rollen kwam?

Joost: Misschien wel niets, nu.... Alleen zou ik willen weten: waarom ben ik dan nooit meer gekomen?

Louise: En dat is nou je puzzel, arme Joost.

Joost: Een puzzel, ja, Joost. Maar er is ook nog een rekening te vereffenen, ergens anders. Er is immers een man aan wie je verder nooit hebt gedacht.

Er was ook een man, Louise, waaraan ik nooit verder gedacht heb.

Louise: Wie dan, Joost?

Joost: De bestuurder van die transporteur. Hij... hij probeerde je te ontwijken, ondanks z'n snelheid. Hij raakte het stuur kwijt, en hij reed...

Louise: Was hij... ook... eh...

Joost: Ik weet het niet, Louise, ik weet het niet, dat... dat is het 'm. Van hem weet ik het niet.

Louise: Aan hem moet je nu niet denken, Joost. Als je aan hem denkt, dan kan ik immers niet langer blijven om je te helpen. Om je te helpen, en je te beschermen, Joost!

Joost: Ik... ik kan er niets aan doen... dat ik moet denken, dat ik moet denken... aan zoveel dingen... aan de grote transporteur, aan de bal, aan die kast, aan die man...

Huub: Ik zou d'r maar mee ophouden, Jaap. Wat heb je d'r aan?

Jaap: Joost slaapt nou. Maar onrustig, want z'n gedachten gaan door. D'r is iets wat ie ontwijken wil, iets dat ie, dat ie niet onder ogen kan zien. Maar z'n gedachten laten 'm geen rust, er spookt iets rond in zijn kop.

Huub: Het is toch immers irrationeel, ongrijpbaar.

Jaap: Stil, stil! Nou wordt ie wakker. Z'n been gloeit. Het voelt heet aan. De wond is gaan ontsteken, maar... hij kan er niks tegen doen. Joost zit overeind, koortsig. Hij hoort iets in het huis....

Joost: Er beweegt iets... iets in dit huis!... Op de trap... Op... op de trap? Of verbeeld ik het me? Nee, toch!... Op die trap!! Het strompelt rond! Wat moet ik doen?

Louise: Joost... Joost... Je denkt aan... dingen...

Joost: Nou, hoor je het dan niet? Louise!

Louise: Ik hoor niets, Joost, maar ik begrijp het. Je hebt aan... andere dingen gedacht... Daarom moet ik plaats maken. En ik had je nog zo graag wat langer willen beschermen. Joost...

Joost: Ja... Louise?

Louise: Ah! Joost... Joost... Joost... Joost...

stem: Joost... Joost... Joost...

Joost: Wat... Wat gebeurt er?

stem: Joost Ros...

Joost: Daar! Louise?

stem: Joost Ros... Joost Ros!!

Joost: Weg! Weg moet ik. Weg! Hier weg!

Jaap: Huub. D'r gebeurt iets ellendigs.

Huub: Maar wat dan eigenlijk?

Joost: Weg! Waar is de trap? Ja! Ja!

Jaap: Geen tijd, Huub, geen tijd, Joost is van z'n bed gesprongen. Schreeuwend van angst rent ie de trappen af.

Joost: De kast! De kast staat open!

Jaap: De gang door, de deur uit, de nacht in. Wat kan men een mens aandoen?

Joost: Naar buiten. Weg! Weg!! Hier weg. Weg!!!

Huub: Maar wat is er dan?

Jaap: Het monster! Dat is er. Door z'n gedachten is het opgeroepen en uit z'n kast gekomen. Een wankele gestalte, zwarter dan het donker, die Joost nu langzaam begint te volgen... door de nacht.

script gemaakt door Marc Van Cauwenberghe, aangevuld en bijgewerkt door Herman Van Cauwenberghe en Ton Witman (5/2007)

Dit script is het werk van een hoorspelliëfhebber die geen enkel financieel gewin op het oog heeft. Deze tekst mag alleen gebruikt worden om te lezen bij beluistering van het hoorspel. Wie vindt dat hiermee iemands rechten worden geschonden, neemt contact op met Herman Van Cauwenberghe, die er meteen zal mee ophouden het script aan eventuele belangstellenden door te geven.